

CUPRINS

I. Introducere	7
II. Medievalitate și „pre-renaștere” în cultura română	14
1. O medievalitate săracă.....	14
2. Pre-renașterea românească.....	16
a. Secolul al XV-lea.....	17
b. Secolul al XVI-lea.....	23
III. Umanismul românesc	31
1. Caracteristicile umanismului european.....	31
2. Specificul umanismului românesc.....	33
3. Elemente de filosofie în operele umaniștilor români reprezentativi.....	42
a. Umanismul transilvan.....	42
b. Nicolaus Olahus.....	45
c. Neagoe Basarab.....	47
d. Udriște Năsturel.....	49
e. Nicolae Milescu Spătarul.....	51
f. Grigore Ureche.....	53
g. Miron Costin.....	55
h. Constantin Cantacuzino Stolnicul.....	57
i. Umaniști în rasă monahală.....	61
j. Alți umaniști.....	63
k. Neoaristotelismul.....	69
IV. Dimitrie Cantemir	72
a. Considerații metafilosofice.....	77
b. Idei asupra cunoașterii.....	81
c. Metafizica și cosmologia/„fizica”.....	82
d. Ontologia.....	86
e. „Antropologia” și etica.....	88
f. Concepția despre istorie.....	91
g. Idei despre cultură și civilizație.....	93
V. Iluminismul	96
1. Iluminismul românesc în context european.....	96
2. Iluminismul transilvan „Școala Ardeleană”.....	97
a. <i>Supplex</i> -ul ca operă colectivă a iluminismului transilvan.....	98
b. Ioan Inochentie Micu Klein.....	100
c. Samuil Micu Klein.....	100
d. Ioan Budai Deleanu.....	104

e. Gheorghe Șincai.....	106
f. Petru Maior.....	107
g. Alți iluminiști din Ardeal și Banat.....	107
3. Iluminismul în Principate	110
a. Începuturile.....	110
b. Gheorghe Lazăr.....	113
c. Gheorghe Asachi.....	114
d. Eufrosin Poteca.....	115
VI. Generația pașoptistă	116
1. Caracteristici și orientări.....	116
2. Concepția trinitaristă a lui I. Heliade Rădulescu.....	118
3. Nicolae Bălcescu.....	122
4. „Profesorii de filosofie”.....	125
5. Alți gânditori pașoptiști.....	129
VII. Filosofia românească în a doua jumătate a secolului al XIX –lea	134
1. Caracterizare generală.....	134
2. Titu Maiorescu.....	136
a. Importanța lui Titu Maiorescu pentru cultura română.....	136
b. Conceptul de <i>relație</i> ca temei pentru o definiție a filosofiei.....	140
c. Filosofie, știință și adevăr.....	142
d. Concepția despre divinitate și nemurirea sufletului.....	143
e. Teoria „reconstrucției culturale”.....	148
i. Autonomia valorilor	
ii. Fundamentul lăuntric al unei culturi	
iii. Formele fără fond	
f. Idei despre frumos și artă.....	150
3. Vasile Conta.....	152
a. Opera și importanța ei.....	152
b. Metafizica – o necesitate a spiritului uman.....	153
c. Sistemul metafizic. „Primele principii ce alcătuiesc lumea”.....	155
d. Problema cunoașterii și adevărului.....	157
4. Alți gânditori din a doua jumătate a secolului al XIX-lea.....	159
Anexe – texte pentru seminar	167
Bibliografie a filosofiei române din secolele XVI-XIX.....	307

© Editura Fundației *România de Mâine*, 2008

Editură acreditată de *Ministerul Educației, Cercetării și Tineretului*
prin *Consiliul Național al Cercetării Științifice din Învățământul Superior*

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

PINTEA, ILIE

Filosofia românească în secolele XVI-XIX/ București:
Editura Fundației *România de Mâine*, 2008

ISBN 978-973-163-163-9

14 (498)"15 / 18"

Reproducerea integrală sau fragmentară, prin orice formă și prin orice mijloace
tehnice, este strict interzisă și se pedepsește conform legii.

*Răspunderea pentru conținutul și originalitatea textului
revine exclusiv autorului/autorilor*